

Дашиъл Хамет

„Златната подкова“

– Този път нямам нищо особено вълнуващо за теб – рече ми Ванс Ричмънд, докато се здрависвахме. – Искам да откриеш един човек, който не е престъпник.

Сякаш искаше да ми се извини. Последните два пъти, когато работихме заедно с този мършав адвокат с посивяло лице, нещата доста загубяха, стигна се и до стрелба, та затуй сега май си мислеше, че всяка по-незначителна поръчка може да ме приспи. Щеше да се окаже прав, но преди доста време – когато бях двайсетгодишно момче, току-що постъпило в детективската агенция „Континентъл“. Само че оттогава бяха минали петнайсет години и стръвта ми за перчене съвсем се бе изпарила.

– Човекът, който ми трябва – продължи адвокатът, щом седнахме, – е английски архитект на име Норман Ашкрафт. Трябва да е към трийсет и седем годишен, висок е над метър и осемдесет и пет, добре сложен, с нежна кожа, светла коса и сини очи. Преди четири години беше образец на добре поддържан рус британец. Сега може би не е, защото предполагавам, че тези четири години са били доста тежки за него.

Та да ти кажа за какво става дума. Преди четири години семейство Ашкрафт живеели в Англия, по-точно в Бристол. По всичко личи, че госпожа Ашкрафт е била доста ревнива, а пък той – много чувствителен. Освен това имал доходи само от професията си, докато тя била наследила добро състояние от своите родители. Болното честолюбие на Ашкрафт било накърнено от това, че е съпруг на богата жена, и само гледал как да докаже, че не е зависим от парите ѝ. Глупаво поведение, разбира се, ала съвсем разбираемо за мъж с такъв темперамент. Една вечер тя му направила забележка, че проявява прекалено внимание към друга жена. Скарали се, той си събрал багажа и – чупката.

След една седмица тя започнала да съжалява за станалото, особено като разбрала, че подозренията ѝ към него са били съвсем неоснователни, и започнала да го търси. Но без особен успех. Все пак успяла да му хване дирите от Бристол чак до Ню Йорк и после до Детройт, където бил арестуван и глобен за нарушаване на нощната тишина по време на пиянска свада. След това потънал в пълна неизвестност за цели десет месеца, но името му пак изплувало – този път в Сиатъл.

Адвокатът започна да рови из хартиите, разхвърляни по бюрото, и измъкна някаква бележка.

– На двайсет и трети май хиляда деветстотин двайсет и трета застрелял крадец в хотелската си стая в града. Тамошните полицаи надушили нещо гнило в цялата работа, ала не могли да уличат Ашкрафт.

Убитият без съмнение бил крадец. Ашкрафт отново изчезнал безследно и нищо не се чуло за него допреди близо година. Госпожа Ашкрафт непрекъснато давала обяви за издирването му в най-големите американски вестници.

Един-ден той ѝ писал от Сан Франциско. Писмото било съвсем формално, искал от нея да престане да дава обяви. Отдавна бил скъсал с името Норман Ашкрафт, но му било неприятно да го вижда във всички вестници.

Тя му отговорила с писмо до поискване в Централната поща тук и му съобщила за него чрез обява във вестниците. Той ѝ отвърнал доста саркастично. Писала му отново, помолила го да се прибере у дома. Той пак отказал, но вече с не толкова заядлив тон. Така си разменили няколко писма и тя научила, че е станал наркоман и малкото останала му гордост не позволявала да се върне, докато не заприлича поне малко на онова, което е бил преди. Убедила го да приеме достатъчно пари, за да се поправи. Изпращала му сумите всеки месец до поискване в Централната поща.

Междувременно тя уредила всичките си ангажименти в Англия – нямала близки роднини, които да я задържат там – и дошла в Сан Франциско, за да е по-близо до мъжа си, когато той реши да се съберат. Така минала цяла година. Тя продължава всеки месец да му праща пари. Все още чака завръщането му. А той упорито отказва да се виждат, писмата му са уклончиви, пълни най-вече с подробности за борбата му с опиатите, която водел с променлив успех – ту взимал надмощие, ту попадал пак под властта им.

Тя, естествено, вече се съмнява, че той изобщо има намерение да се върне при нея. Подозира, че няма никакво желание да се откаже от наркотиците и просто я използва да си докарва пари отнякъде. Аз я посъветвах да спре за известно време да праща месечната издръжка. Но тя не иска и да чуе за това. Нали разбираш, обвинява себе си за сегашното му състояние. Убедена е, че нейният глупав изблик на ревност е причина за нещастieto му, и се бои да не направи нещо, което може пак да го обиди. По този въпрос не желае да слуша ничии съвети. Исква си мъжа обратно, същия като преди. И ако той не се върне, готова е да му плаща издръжка, докато е жив. Но ѝ се ще да знае какво може да очаква. Не издържа повече да живее в тази ужасна неизвестност.

Така че от теб искаме да откриеш Ашкрафт и да ни кажеш има ли някаква вероятност отново да стане свестен човек, или е безнадежден случай. Значи така – намираш го, научаваш каквото можеш за него, пък

ние ще решаваме тогава струва ли си да го принудим да се срещне с нея, или не.

– Ще опитам – съгласих се. – Госпожа Ашкрафт кога му превежда издръжката?

– На първо число от месеца.

– Днес сме двайсет и осми. Значи имам три дни да довърша една друга работа, дето съм захванал. Имаш ли негова снимка?

– За съжаление не. Веднага след семейния скандал госпожа Ашкрафт унищожила всичко, което можело да ѝ напомни за него.

Станах и си взех шапката.

– На втори ще мина да се видим – рекох му и си тръгнах.

На първи следобед отидох в пощата и намерих Лъск – инспектора, който отговаряше тогава за отдела.

– Следя един мошеник от Севера – обясних му, – който трябва да си вземе пощата от гишетото. Ще ми помогнеш ли да го видя кой е?

Пощенските инспектори могат да ти цитират сто разпоредби, които им забраняват да оказват съдействие на частни детективи, освен когато става въпрос за криминално престъпление. Но когато инспекторът ти е приятел, всичко се урежда по втория начин. Пробутваш му някаква щуротия, колкото да има с какво да се оправдае, ако стане нещо, а дали той знае, че го лъжеш, е без значение.

Слязох в залата и се навъртах край гишетото от А до Д. Служителят зад стъклото бе инструктиран да ми направи знак, когато някой потърси пратка на името на Ашкрафт. Такава все още не беше постъпила. Писмото от госпожа Ашкрафт сигурно щеше да пристигне чак следобед, но не исках да рискувам. Затова останах да чакам до края на работния ден.

На следващата сутрин, малко след десет, нещата потръгнаха. Един от служителите ми даде знак. В този момент от гишетото му си тръгваше дребничък мъж със син костюм и мека сива шапка. В ръката си носеше плик. Беше към четирийсетте, макар да изглеждаше по-възрастен. Лицето му бе пепеляво, краката му едва се влачеха, а дрехите му не бяха виждали четка и ютия от доста време.

Дойде точно до масата, където аз уж преглеждах някакви документи. Извади от джоба си голям плик. Успях да видя, че беше вече адресиран и имаше залепена марка. Онзи държеше плика с адреса към тялото си, пхна в него писмото, което беше взел от гишетото, и обърна капака с лепилото към себе, за да го наплюнчи – така, че никой да не види предната страна с адреса. После разтърка внимателно навлажнения ръб и се отправи към пощенските кутии. Тръгнах след него. Нямахме как –

трябваше да приложи стария трик с препъването.

Настигнах го, изиграх, че залитам към мраморния под, бутнах го и го сграбчих с една ръка, уж да се задържа. Но работата се обърка. Насред номера кракът ми наистина поднесе и двамата паднахме на земята като борци в схватка.

Надигнах се и му помогнах да стане. Измъкнах някакво извинение и почти се сблъскахме кой пръв да вдигне плика, който остана да лежи на пода с лице надолу. Трябваше да го обърна, докато му го подавах, за да видя адреса:

Г-н Едуард Боуханън Кафене Златната подкова Тихуана, Баха Калифорния Мексико

Научих за кого е писмото, но се издадох. Нямаше начин дребосъкът със синия костюм да не е разбрал защо разиграх сценката.

Поизтупах си дрехите, а през това време той отиде да пусне плика в една от пощенските кутии. На връщане не мина край мен, а продължи надолу към изхода за Мишън Стрийт. Не можех да го оставя да си тръгне с това, което знаеше. Не исках Ашкрафт да изчезне, преди да съм се добрал до него. Трябваше да пробутам друг номер, стар и изтъркан като първия, който се провали заради хлъзгавия под. Пак се завтекох след дребосъка.

Точно когато се изравнихме, той обърна глава, за да види дали някой го следи.

– Здравсти, Мики! – изревах право в лицето му. – Как е хавата в Чикаго?

– Нещо бъркате – отвърна той с половин уста, без да спира. – Нямам представа от Чикаго.

Очите му бяха бледосини, със зеници, не по-големи от глава на топлийка – признак за пристрастеност към хероина или морфина.

– Не на мене тия – срязах го. – Тази сутрин се изръси от влака, дето идва оттам.

Той спря на тротоара и се обърна с лице към мен:

– Аз ли? За кого ме вземате?

– Ти си Мики Паркър. Холандецът ни каза, че си тръгнал насам.

– Иди се прегледай – изрепчи се той. – Да пукна, ако чаткам какво ми говориш!

Само това да беше – аз също няхах понятие. Вдигнах дясната си ръка, която бях пъкнал в джоба на палтото, и изръмжах:

– Ей, сега ще ти припомня...

Онзи отскочи настрана от издутия ми джоб.

– Чакай, братко! – приплака той. – Станала е грешка, честно ти казвам. Името ми не е Мики Паркър и живея във Фриско повече от година.

– Ще трябва да ме убедиш.

– Дадено – възкликна той с готовност. – Ела с мен и ще видиш. Казвам се Райън и живея ей тук, на две крачки зад ъгъла, на Шеста улица.

– Райън ли? – повторих аз.

– Да, Джон Райън.

Тук вече го спипах, че лъже. Едва ли в цялата страна бе останал мошеник, който да не е използвал това име поне веднъж. Но както и да е.

Така нареченият Джон Райън ме заведе до една къща на Шеста улица и там хазайката – петдесетгодишна здравенячка със запретнати ръкави и мускулести космати ръце на селски ковач – ме увери, че нейният наемател живеел в Сан Франциско от месеци и го срещала всеки ден през последните две седмици. Ако наистина се съмнявах, че този Райън е моят въображаем Мики Паркър от Чикаго, изобщо нямаше да й повярвам, но нещата стояха другояче, затова си дадох вид, че ме е убедила.

Изглежда, всичко се нареждаше. Дръпнах господин Райън настрана, извиних му се, че съм го сбъркал с друг мошеник, и се постарях да му втълпя, че писмото за Ашкрафт не ме интересува. С това тази история щеше да приключи повече от задоволително, но нали съм шило. Пък и онзи юнак се опита да ми пробута някаква фалшиво име, та...

– Как връзваш двата края? – поинтересувах се.

– От два-три месеца не правя нищо – изломоти той, – ама с едно аверче смятаме да отворим закусвалня другата седмица.

– Я да се качим горе при теб – предложих му. – Имам да ти казвам нещо.

Не си падна много по тази идея, но ме заведе до жилището си. Държеше две стаи и кухня на третия етаж – мръсни и вонящи.

– Къде е Ашкрафт? – зачесах го направо.

– Пак ме питаш за неща, дете не ги разбирам – измънка той.

– По-добре ще е да се сетиш – посъветвах го. – Иначе за нула време ще те обзаведа с една просторна гарсонiera с изглед към вътрешния двор на пандиза.

– Няма за какво да се заядеш.

– Айде бе? А как ще ти се отразят трийсет или шейсет дни санаториум за безделие?

– Дрън-дрън! – изръмжа той. – Имам в джоба си пет стотака.

– Ти не си просто момче, Райън – ухилих му се злорадо. – С един джоб пари в Калифорния не можеш дори да се изпикаеш. Нямах работа. Не можеш да докажеш откъде си взел мангизите. Ще те опандиза за скитничество като едното нищо.

Убеден бях, че този ахмак продава наркотици. Ако беше така – или пък, ако въртеше някакви други мръсни далавери, които можеха да изплюват, като го закарам в полицията, – щеше да изпее всичко за Ашкрафт, за да се измъкне чист. Още повече, че доколкото знаех и аз, Ашкрафт не вършеше нищо незаконно.

– На твое място – продължих спокойно, докато той изучаваше пода със замислен поглед – щях да съм добро, послушно момче и да кажа каквото там има. Ти си...

В този миг той се завъртя на стола и пъкна ръка зад гърба си.

Направо го пометох.

Масата се хлъзна под мен и крошетото, което бях насочил към лицето му, го фрасна в гърдите и го преобърна, а люлеещият се стол се захлупи върху него. Вдигнах стола и измъкнах пистолета му – евтин, никелиран, трийсет и втори калибър. Върнах се и пак седнах върху ъгъла на масата.

Желанието му за борба свърши дотук. Изправи се разсополивен и захленчи:

– Всичко ще ти кажа. Не ща разправии. Този Ашкрафт ми обясни, че просто мамел жена си. Дава ми по десетачка да взимам всеки месец писмото вместо него и да го пращам в Тихуана. Запознах се с него тук. Преди шест месеца запраши на юг – имал там някакво гадже – и му обещах да му върша тази услуга. Знаех, че става въпрос за пари – той каза, че това била „издръжката“ му, – но не виждах нищо незаконно.

– Що за омбре е този Ашкрафт? Каква му е далаверата?

– Представа нямам. Може и да е престъпник, но изглежда добре. Англичанин е и се представя с името Ед Боуханън. Доставя наркотици. Аз не припарвам до тях – брей, че лъжец! – ама нали знаеш какво е в този град, срещаш хора всякакви. Да пукна, ако знам какви ги върши.

Това бе всичко, което можах да измъкна от него. Не знаеше или не искаше да ми каже къде е живял Ашкрафт в Сан Франциско, нито с кого се е сдушил.

На Райън му идеше да си изяде главата от яд, като разбра, че все пак ще го окошаря.

– Нали обеща да ме оставиш на мира, ако проговоря – затюхка се той жално.

– Не съм ти обещавал нищо. Но дори да бях, не правя сделки с

хора, които ми вадят патлак. Така че вдигай си задника и – пред мен.

Не можех да си позволя да го оставя на свобода, преди да съм се докопал до Ашкрафт.

Няма да съм минал и три преки, и той ще му бие телеграма да го предупреди, а после върви го търси на майната си.

Добре направих, че заведох Райън в участъка. Там му взеха отпечата-тъци от пръстите и се оказа, че е някой си Фред Руни, по прякор Хамо-ча, пласъор и контрабандист на наркотици, избягал от федералния зат-вор в Левънуърт, където трябвало да лежи десет години, но драснал на втората.

– Ще го задържите ли за няколко дни? – помолих капитана от град-ския арест. – Имам да свърша една спешна работа, а ако е на свобода, само ще ми се пречка.

– Разбира се – обеща капитанът. – Федералните власти ще го вземат от нас след два-три дни. Ще гледам дотогава да не покаже нос от изолатора.

От ареста отидох направо при Ванс Ричмънд да му съобщя новината.

– Ашкрафт получава пощата си в Тихуана. Живее там под името Ед Боуханън и вероятно е с мацка. Току-що пратих на топло едно негово приятелче – избягал затворник, който му препраща писмата.

Адвокатът вдигна телефона и набра някакъв номер.

– Там ли е госпожа Ашкрафт?... Аз съм – Ричмънд... Не, не сме го открили, но мисля, че научихме къде е... Да... Добре... До петнайсет минути. – Той остави слушалката и се изправи.

– Трябва веднага да идем у госпожа Ашкрафт и да поговорим.

След четвърт час се измъкнахме от колата на Ричмънд, който спря на Джаксън Стрийт пред триетажна белокаменна къща с малка морава отпред и с желязна ограда.

Госпожа Ашкрафт ни прие в гостната на втория етаж. Беше висока, под трийсетте, елегантна и красива в сивата си рокля. В тази жена всичко беше чисто – и сините очи, и бледорозовата кожа, и светлокестенява-та коса.

Ричмънд ме представи и аз разказах какво съм разбрал, като пре-мълчах за гаджето в Тихуана. Не казах и това, че е възможно мъжът й да е станал престъпник.

– Господин Ашкрафт живее в Тихуана – докладвах сухо. – Заминал е от Сан Франциско преди шест месеца. Пощата му се препраща там до поискване в едно кафене на името Едуард Боуханън.

Очите ѝ светнаха, но не изпадна във възторг. Не беше такава жена. Тя се обърна към адвокатата:

– Аз ли да отида? Или вие?

Ричмънд поклати глава.

– Нито едното, нито другото. Вие не бива да ходите там, а аз не мога, поне засега.

Той погледна към мен.

– Ще трябва ти да идеш. Бездруго ще се справиш по-добре от мен. Знаеш какво да правиш и как. Госпожа Ашкрафт не желае да му се натрапва, но ще направи всичко, за да му помогне.

Госпожа Ашкрафт ми подаде своята нежна и силна ръка.

– Правете онова, което сметнете за най-разумно. Това бе колкото въпрос, толкова и израз на доверие.

– Добре – обещах ѝ.

Биваше си я тази госпожа Ашкрафт.

Тихуана не беше се променил за двете години, откакто не бях стъпвал в този град. Същата прашна и мръсна главна улица, дълга шест-седемстотин метра, с плътно наредени барове от двете страни. Страничните улички, които бяха още по-мръсни, приютяваха кръчмите, за които нямаше място на главната.

Колата, дето ме докара от Сан Диего, ме хвърли в центъра на града рано следобед, когато отваряха заведенията. Затуй мернах само дваматрима пияници да се мотаят сред бездомните кучета и безделниците мексиканци, но мераклии за натряскване вече минаваха от една кръчма в друга.

Между две преки надолу по улицата забелязах да виси голяма златиста подкова. Приближих и влязох в заведението, пред което бе закачена емблемата. Кръчма като всички наоколо. Отляво на входа беше барът, който стигаше до средата на помещението, а до него бяха подредени три-четири игрални автомата. Отдясно беше дансингът, който започваше от витрините към улицата и свършваше с нисък подиум за оркестъра. Музикантите още се туткаха и не бяха се приготвили за работа. Зад тях зееше редица от празни сепарета с по една маса и две пейки в тях.

Беше още рано и нямаше много клиенти. Кимнах на бармана и той дойде при мен – як червендалест ирландец с рижа коса и с два завъртени кичура отпред, които скриваха ниското му чело.

– Ще ми се да се видя с Ед Боуханън – рекох му поверително.

Той ми хвърли безизразен поглед.

– Не познавам такъв.

Измъкнах от джоба си хартийка и молив и надрасках на листа: „Хамоча го окошариха“, после му подадох бележката.

– Ако дойде някой и се представи за Ед Боуханън, може ли да му предадеш това?

– Предполагам.

– Така те искам – похвалих то. – Аз ще се навъртам тука.

Прекосих кръчмата и седнах в едно от сепаретата. Още не бях се наместил хубаво, когато до мен кацна мършава маце. Зачудих се какво ли е правила с косата си, та е станала морава.

– Ще ме черпиш ли едно малко? – примоли се тя. Гримасата, с която го каза, май трябваше да мине за усмивка. Но усмивка или не – направо ме сринва. Страх ме хвана да не я повтори, та реших да не се опъвам.

– Имаш го – рекох и поръчах за мен бутилка бира на келнера, който вече висеше над главата ми.

Гаджето с моравата коса изпразни чашата с уиски на един дъх и тъкмо се канеше да си изпроси още едно – проститутките там не си пилят времето, – чух зад гърба си глас:

– Кора, Франк те вика.

Кора се намръщи и надникна зад рамото ми. После направи познатата вече неопределена физиономия и каза:

– Добре, Кюпи. Ще правиш ли компания на това приятелче, докато се върна? – изломоти тя и изчезна.

Кюпи се шумгуна до мен. Беше нисичка набита девойка, може би на осемнайсет години, но нито ден повече. Съвсем дете. Имаше къса къдрава кестенява коса и момчешко лице с лукави, нахални очи.

Поръчах и на нея уиски, а за мен взех още една бира.

– Какво ти се върти в главата? – попитах я.

– Уф! – изпъшка тя и ми се усмихна хлапашки. – Цели галони от това.

– А нещо друго?

Знаех, че тази смяна на момчетата не беше случайна.

– Чух, че си искал да видиш един от моите приятели – подхвърли Кюпи.

– Може и така да е. Кои са твоите приятели?

– Ами единият се казва Ед Боуханън. Познаваш ли го?

– Не... засега.

– Но го търсиш?

– Ъхъ.

– За какво ти е? Може да го видя и да му кажа.

– Карай да върви, не е толкова важно – хвърлих вдицата аз. – Този твой Ед го дава много тежкарски. Обаче не на мен ми се пече яйце отзад. Да те черпя ли още едно, че ще си ходя?

Тя скочи.

– Чакай малко. Ще видя дали не мога да го намеря още сега. Как се казваш?

– И Паркър да ме наречеш, няма да сбъркаш. Името, което използвах в номера с Райън, първо кацна на езика ми.

– Стой тук – нареди ми тя вече на път към задния изход. – Сигурно ще го откроя.

– Направо ми четеш мислите – промърморих.

Минаха десетина минути и ето че през главния вход влезе мъж, който се насочи право към моята маса. Беше рус англичанин, към четирийсетте, с всички белези на някогашен джентълмен, отдал се на разгулен живот. Все още не бе стигнал дъното, ала вървеше натам и това се виждаше по безизразния му поглед, торбичките под сините очи, бръчките около отпуснатата му уста и посивелия цвят на кожата. Не бе изгубил привлекателния си външен вид – поне това му беше останало от предишния блясък.

Той седна точно срещу мен.

– Търсил си ме.

– Ти ли си Ед Боуханън?

Той кимна утвърдително.

– Хамоча го прибраха преди няколко дни – рекох му. – Сигурно вече пътува към големия кафез в Канзас. Предаде ми по човек да ти го съобща. Разбрал, че имам път насам.

Той смръщи лице с очи, забити в масата. После ме погледна изпитателно.

– Каза ли ти нещо друго?

– Него не съм го виждал. Предал е това от пандиза по човек. Нищо повече не знам.

– Ще поостанеш ли тук?

– Да, два-три дни – отвърнах. – Имам да свърша една работа.

Той се усмихна и ми протегна ръка.

– Благодаря за съобщението, Паркър. Ако се разходиш с мен, ще те почерпя нещо хубаво.

Нямах нищо против. Излязохме от „Златната подкова“, свихме по

една от преките и накрая стигнахме до кирпичена къща, след която започваше пустинята. В предната стая той ми посочи стол и се вмъкна в съседното помещение.

– Какво предпочиташ? – провикна се домакинът през вратата. – Имам ракия, джин, скоч...

– Това последното ми действа най-добре – прекъснах списъка на питиетата.

Той домъкна бутилка „Блек енд Уайт“, сифон и чаши и седнахме да се наливаме. Пиехме и говорехме, пиехме и говорехме и всеки се преструваше на по-пиян, отколкото е, докато не след дълго и двамата се гипсирахме здраво.

Беше си чисто надпиване. Той се опитваше да ме натаралия така, че да си кажа всичко. Същото правех и аз. Но и двамата засякохме.

– Наеш ли – зафъфли той по едно време, когато вече се стъмваше, – аш шъм голям щкапаняк. Имам шъпруга – най-готината жена на швета. Ишка да шъ върна при нея, нали рашбираш? Обаче аш дремя тук, друшам шъ с дрога, а можех да шъм ехеей! Аршитект шъм, знайш, и то какъв. Обаче на – накишнах шъ ш тези хора тук. И май не мога да шъ ижмъкна. Но шъ го направя, беж майтап. Шъ съ върна аш при мойта женичка, най-готината на швета. Шъ зарежа и лула, и всишко. Я мъ виш. Приличам ли ти на перко? Има ши хаш! Лекувам шъ, затуй. Шъ ти покажа ей шега – дръпвам ши малко и пошле край.

Той се надигна тромаво от стола, затътри се към другата стая и след малко излезе оттам със сложно устройство за пушене на опиум – цялото от сребро и абанос – върху сребърен поднос. Сложи го на масата и ми подаде лулата.

– Шъ си шмръкна малко, Паркър.

Рекох му, че ще си остана на скоч.

– Цапни му едно кокаинче, ако ишкаш – предложи ми той.

Отказах и той се просна на пода до масата, сви си една доза и така продължихме – той си пафкаше дрогата, аз се наказвах с уиски, залъгвахме се с празни приказки, опитвайки се да научим нещо повече един за ДРУГ.

Съвсем се бях отрязал, когато към полунощ пристигна Кюпи.

– Вие двамата май добре си прекарвате – разсмя се тя и се наведе да целуне разрошената глава на англичанина.

Кюпи приседна върху масата и се пресегна за бутилката с уиски.

– Не ще и дума – уверих я, но езикът ми се заплиташе.

– Добре ще е да си все така накиснат, Дребосъче. Изглеждаш

страхотно.

Не си спомням дали й отговорих. Малко след това се проснах на пода до англичанина и захърках юнашки.

Следващите два дни не се различаваха от първия. Не се отделих от Ашкрафт и повечето време момичето бе с нас. Не се наливахме само докато спяхме, за да преодолеем безпаметното пиянство. Започвахме и свършвахме в кирпичената къща, но намерихме време да минем и през повечето кръчми в градчето. Всичко, което ставаше около мен, ми беше като в мъгла, но не пропуснах нищо съществено.

На пръв поглед двамата с Ашкрафт бяхме напълно гипсирани, но не забравяхме и за миг недоверието един към друг, независимо колко изпивахме, а то хич не беше малко. Той редовно си подръпваше наркотик. Девойчето май не си падаше по дрогата, ама носеше много на пиене.

Така минаха три дни и започнах да изтрезнявам чак във влака за Сан Франциско, докато подреждах в главата си какво съм научил или допускам за Норман Ашкрафт, известен още като Ед Боуханън.

А то беше горе-долу следното:

Първо, той подозираше, да не кажа знаеше със сигурност, че съм дошъл да го видя по поръчка на съпругата му – прекалено се стареше да ме черпи и да ме забавлява, което бе съмнително. Второ, явно бе решил да се върне при жена си, ала нямаше гаранция, че ще направи точно това. Трето, не беше пристрастен неизлечимо към наркотиците. Четвърто, под въздействието на жена си можеше да се оправи, но май не му се искаше – физически още се държеше, но бе опитал от мръсния живот и имах чувството, че му харесва. Пето, онова момиче Кюпи бе лудо влюбено в него. Той само я харесваше и не даваше пет пари за нея.

Наспах се добре през нощта във влака между Лос Анджелис и Сан Франциско и когато слязох на спирката на ъгъла на Трета улица и Таунзенд Стрийт, главата и стомахът ми почти се бяха оправили, както между впрочем и нервите. На гарата си поръчах закуска. В подноса имаше повече храна, отколкото бях изял за последните три дни, но не можах да я преглътна и се отправих към кантората на Ванс Ричмънд.

– Господин Ричмънд е в Юрика – осведоми ме неговата секретарка.

– Можете ли да ме свържете с него по телефона? Тя можеше и го направи.

Без да споменавам имена, разказах на адвоката какво съм научил и какви са предположенията ми.

– Ясно – отсече той. – Прескочи до госпожата и й кажи, че довечера

ще й изпратя писмо, а се надявам утре сутрин да се върна в града. Дотогава можем спокойно да не предприемаме нищо.

Взех трамвая, прехвърлих се на друг на Ван Нес Авеню и стигнах до дома на госпожа Ашкрафт. Позвъних на вратата, но никой не отвори. Натиснах звънеца няколко пъти, преди да забележа двата сутрешни вестника на земята, встрани от входа. Погледнах датите: единият беше днешен, другият – вчерашен.

Някакъв дядка в работни дрехи поливаше тревата пред съседната къща.

– Да знаете случайно къде са стопаните на този дом? – провикнах се.

– Нямам представа. Тази сутрин видях, че задната врата е отворена.

Той започна да се чеше по брадичката.

– Може и да са заминали – добави нерешително. – Не съм ги виждал от... чакай да помисля... вчера не са се мяркали навън.

Слязох по стълбите и заобиколих къщата. Прекрачих ниската ограда на задния двор и се изкачих по стълбите до кухненската врата. Тя бе откренхната трийсетина сантиметра. Вътре нямаше никой, но се чуваше, че шурти вода.

Почуках силно на вратата. Никакви признаци на живот. Отворих и влязох. Течеше кранът на мивката. Надникнах в нея.

Под тънката струя лежеше извит нож с трийсетсантиметрово острие. Беше чист, но по порцелана под крановете, където достигаха само пръски от водата, имаше червеникаво-кафяви петна. Остъргах с нокът едно от тях – засъхнала кръв.

Освен течашата вода всичко друго в кухнята беше наред. Отворих вратата към коридора. Нищо подозрително. В дъното друга врата водеше към предната част на къщата. Отворих я и влязох в тясно антре. Светлината от кухнята бе оскъдна. Затърсих в здрача ключа на лампата и стъпих на нещо меко.

Отдръпнах крака си и зарових из джобовете за кибрит. Драснах клечка. Пред мен лежеше млад филиапинец по долни дрехи, с глава и рамене на пода, тялото и краката му бяха изпружени върху първите стъпала на стълбището, което водеше към втория етаж.

Съвсем мъртъв. Едното му око беше избодено, а на гърлото под брадичката зееше огромен кървав разрез. Веднага си представих убийството, без дори да затварям очи. Станало е горе пред стълбите: убиецът се е вкопчил с една ръка в лицето на филипинеца, палецът се е забил в окото, натиснал е главата му назад и с един замах е прерязал гърлото

му, после слугата се е свлякъл надолу по стълбите.

Драснах втора клечка кибрит и намерих ключа за лампата. Запалих я, закопчах си палтото и тръгнах нагоре. По стъпалата имаше засъхнала кръв и едно огромно петно на тапета в началото на площадката на втория етаж. Над него намерих друг ключ за осветлението и го натиснах.

Тръгнах по коридора, надникнах в две стаи, но там всичко си беше наред. Коридорът правеше завой и когато свих по него, едва не се спънах в тяло на жена, проснато в краката ми.

Лежеше сгърчена с лице надолу, със свити колене и ръце, стиснали стомаха. Беше по нощница, със сплетена на плитка коса.

Докоснах с пръст тила ѝ. Беше леденостудена.

За да не я обръщам, коленичих на пода и се наведох да видя лицето ѝ. Беше прислужничката, която ни отвори преди четири дни, когато дойдохме тук с Ричмънд.

Изправих се и се огледах. Главата ѝ почти докосваше затворена врата. Прекрачих трупа и я отворих. Зад нея имаше спалня, и то не слугинска. Беше обзаведена скъпо в бежово и сиво, с литографии на френски художници по стените. Всичко беше подредено, с изключение на леглото. Завивките бяха омотани и усукани наред него във вързоп, който изглеждаше неестествено голям...

Наведох се и започнах да разгръщам чаршафите. Вторият пласт бе подгизнал от кръв. Отметнах го.

Отдолу лежеше госпожа Ашкрафт, мъртва.

Тялото ѝ бе свито на топка, а главата, прерязана до кокал, стърчеше отметната неестествено настрана. Четири дълбоки прореза от челото до брадичката бяха обезобразили лицето ѝ. Единият ръкав от горнището на синята копринена пижама беше отпран. Чаршафите и дрехите бяха потънали в кръв, която още не бе засъхнала заради завивката, хвърлена отгоре.

Покрих я отново, минах край мъртвата жена в коридора и слязох по стълбите. Запалих всички лампи, докато търсех телефона. Намерих го до стълбището. Първо се обадих в следствения отдел на полицията, после се свързах с кантората на Ванс Ричмънд.

– Предайте на господин Ричмънд, че госпожа Ашкрафт е убита – рекох на секретарката. – Аз съм в нейния дом, така че може да ми се обади тук.

Излязох през предната врата, седнах на най-горното стъпало, запалих цигара и зачаках да дойде полицейският екип.

Беше ми гадно. Виждал съм и повече от три трупа накуп, но този

път нервите ми бяха опънати до краен предел от тридневния запой и гледката ме разтърси.

Тъкмо допушвах цигарата, когато полицейският автомобил пристигна и от него наизскачаха хора. Първи към мен се запъти О'Гар, сержантът, завеждащ отдел „Убийства“.

– Здравсти – поздравя ме той. – Сега пък какво си надушил?

– Само се поогледах вътре и видях три трупа – обясних му, докато влизяхме. – Истинско ченге като теб може да намери и повече.

– И ти си се справил добре, като те знам какъв си левак.

Махмурлукът ми се беше изпарил. Ръцете ме сърбяха за работа.

Най-напред показах на О'Гар филипинеца, после – двете жени. Други не открихме. Събирането на улики ни отне няколко часа. Осмината от екипа, О'Гар и аз трябваше да преровим къщата от покрива до мазето. Един следовател тръгна да разпитва съседите. Друг се зае с агенцията, чрез която е била наета прислугата. Налагаше се да бъдат издирени приятели и роднини на филипинеца и на прислужницата. Търсихме за разпит вестникарчето, пощаджията, доставчици от бакалията, момчето, което отнасяше и връщаше прането в къщата.

Когато всички данни бяха събрани, двамата с О'Гар се оттеглихме в библиотеката и се заключихме.

– Значи станало е онази нощ? В сряда, нали така? – изломоти О'Гар, щом се настанихме удобно в кожените кресла и запалихме цигари.

Кимнах в знак на съгласие. Докладът на лекаря, който огледа телата, двата вестника на предната площадка и това, че съседите, месарят и бакалинът не ги бяха виждали от сряда – всички тези факти определяха точното време на убийството като сряда вечер или рано сутринта в четвъртък.

– Предполагам, че убиецът е влязъл през задната врата – продължи О'Гар, загледан в тавана през облаците цигарен дим. – Взел е извития нож от кухнята и се е качил горе. Възможно е да е влязъл направо при госпожа Ашкрафт, а може и да не е. Така или иначе, той все пак е влязъл в нейната стая. Скъсаният ръкав показва, че е имало борба между двамата. Филипинецът и прислужницата са чули нещо – може тя да е изпищяла – и са се втурнали натам. Жената май е стигнала пред вратата точно когато убиецът е излизал, и се е навряла в ръцете му. Филипинецът вероятно е видял това и е хукнал да бяга. Но онзи го е настигнал на стълбите и го е заклал. После е слязъл в кухнята, измил си е ръцете, пунал е ножа в мивката и е духнал.

– Дотук добре – похвалих го. – Но забелязвам, че пропускаш

въпроса кой е бил той и защо е трябвало да убива.

– Не ми давай зор де – изсумтя сержантът. – Щях да стигна и до това. Според мен имаме три възможности, от които да избираме. Или е бил някой маниак, който коли за удоволствие, или е бил крадец, когото са сгасили и се е развихрил, или е някой, който има причина да пречука госпожа Ашкрафт, но тъй като прислугата го е видяла, той е бил принуден да очисти и тях. Моето скромно лично мнение е, че го е направил някой, който е искал да убие госпожа Ашкрафт.

– Не е лошо – рекох. – Сега чуй това: госпожа Ашкрафт има в Тихуана съпруг, пьянде и наркоман, който се е сдушил с разни отрепки. Тя се опитваше да го придума да се върне при нея. Онзи си има там гадже – младо момиче, което много си пада по него, много е печена, ама хич не става за актриса. Той смяташе да я зареже и да се прибере при жена си.

– И? – тихо попита О'Гар.

– Да, но аз бях с тях в Тихуана онази вечер, когато е извършено убийството.

– И?

Някой почука на вратата и прекъсна разговора ни. Беше един от полицаите, който съобщи, че ме търсят по телефона. Слязох долу и взех слушалката – беше Ванс Ричмънд.

– Какво става? Госпожица Хенри ми предаде твоето съобщение, но не знаеше никакви подробности.

Разказах му набързо всичко.

– Тръгвам тази вечер за града – рече той, щом приключих. – Действай както намериш за добре. Имаш пълна свобода.

– Добре – отвърнах. – Вероятно няма да съм тук, когато се върнеш. Можеш да ме търсиш чрез агенцията. Ще повикам Ашкрафт от твоето име.

След като свърших с Ричмънд, позвъних в градския арест, и попитах капитана дали още е при тях Джон Райън, известен още като Фред Руни, известен още като Хамоча.

– Няма го. Вчера сутринта федералните тръгнаха с него за Левънуърт.

Върнах се в библиотеката запъхтян и рекох на О'Гар:

– Ще хвана вечерния влак на юг, залагам си оная работа, че всичко е скалъпено в Тихуана. Ще пратя телеграма на Ашкрафт да дойде. Искам да го разкарам от Мексико за ден-два, а и тук ще ти е под око. Ще ти опиша как изглежда, пък можеш да го видиш и в кантората на Ванс Ричмънд.

За половин час написах и изпратих три телеграми. Първата бе до Ашкрафт.

ЕДУАРД БОУХАНЪН
КАФЕНЕ „ЗЛАТНАТА ПОДКОВА“
ТИХУАНА, МЕКСИКО
Г-ЖА АШКРАФТ Е МЪРТВА. МОЖЕТЕ ЛИ ДА ДОЙДЕТЕ
ВЕДНАГА? ВАНС РИЧМЪНД

Другите бяха кодирани. Едната замина за клона на детективската агенция „Континентъл“ в Канзас Сити – молах някой колега да иде до Левънуърт и да разпита Хамоча. Другата бе адресирана до клона ни в Лос Анджелис, да ме посрещнат на следващия ден в Сан Диего.

Минах набързо през къщи да си взема чисти дрехи и заспах във влака, който полетя на юг.

Пристигнах в Сан Диего рано следобед. Градът гъмжеше от хора, защото отвъд границата се откриваше сезонът на конните надбягвания. Кинаджийска пасмина от Лос Анджелис, фермери от Имперската долина, моряци от Тихоокеанския флот, комарджии, туристи, мошеници и дори нормални хора бяха дошли отвсякъде.

Обядвах набързо, регистрирах се в хотел, оставих там багажа си и тръгнах към хотел „Ю Ес Грант“, където трябваше да ме чака нашият човек от Лос Анджелис.

Открих го във фойето. Беше двайсет и две годишен момък с лунички по лицето, сивите му очи шареха по програма за надбягвания, която държеше в ръка с увит в лейкопласт пръст. Минах край него и спрях пред щанда за тютюн. Купих си пакет цигари и пооправих някаква въобръжаема гънка на шапката си. После излязох навън. Превързаният пръст и знакът с шапката ни бяха за запознаване. Тези номера бяха измислени още преди Гражданската война, но още вършеха добра работа, та не ги изхвърляхме.

Тръгнах по Четвърта улица встрани от Бродуей – „стъргалото“ на Сан Диего, и момчето ме настигна. Казваше се Горман. Веднага му обясних какво искам от него.

– Отиваш в Тихуана и засядаш в кафене „Златната подкова“. Има там едно маце, дето си проси пиене – нисичко, с къдрава кестенява коса, кафяви очи и лице, кръгло като тиган. Има ъгловати рамене и уста да глътне вафла направо. Иначе е симпатяга, не може да не я забележиш, викат ѝ Кюпи. Ще я следиш. Пази се, гледай да не ти налети. Давам ти

един час аванс. После ще дойда там да говоря с нея. Искам да знам какво ще направи, като си тръгна и през следващите няколко дни. Търси ме вечер в хотела, не пращай съобщения другаде.

Казах му името на хотела и номера на моята стая. Разделихме се и слязох на площада. Там поседях на една пейка около час. После отидох до ъгъла и се преборих за място в една кола до Тихуана.

Пропътувах двайсетте километра сред прахоляк и по петима пътници, наблъскани на седалка за трима. Спряхме за малко само пред имиграционната служба и слязох точно пред входа на хиподрума. Гонките бяха започнали вече, но тълпи от хора продължаваха да прииждат. Обърнах гръб на входа и тръгнах към колоната от маршрутни таксито, паркирани пред голямото дървено казино „Монте Карло“. Качих се в едно от тях и отпращих към града.

Улиците на Тихуана пустееха. Почти всички жители се бяха изнесли на надбягванията. Когато влязох в „Златната подкова“, най-напред видях луничавото лице на Горман, който жулеше кактусова ракия. Дано може да носи, рекох си. Иначе след три-четири чаши ферментирал кактус няма да проследи и костенурка.

Тайфата в кръчмата ме посрещна като стар авер. Дори келнерът със зализания перчем ми хвърли една усмивка.

– Да сте виждали Кюпи? – попитах направо.

– Вие с Ед да не сте й ортаци? – ухили се насреща ми едра шведка.
– Ще ида да я потърся.

В този момент Кюпи влезе през задния вход и се нахвърли да ме прегръща и целува като кутре, което дълго време не е виждало господаря си.

– Пак на запой ли идваш?

– Не – отвърнах и я поведох към една маса. – Този път съм по работа. Къде е Ед?

– На север. Жена му хвърлила топа, та отиде да събере останките.

– Съжаляваш ли?

– Хич даже. Та нали татенцето ще лапне големите мангизи.

Погледнах я изкосо, уж загрижен за нея.

– И си мислиш, че Ед ще ги изсипе пред тебе?

Очите й потъмняха.

– Какви ги плещиш бе?

Усмихнах се с вид на многознайко.

– Има две възможности оттук нататък – запрокувах. – Или Ед ще те зареже, което се върти в главата му от известно време, или ще му

трябва някое маце, което може да прежали, за да отърве въжето...

– Гаден лъжец!

Дясното ѝ рамо опираше до моето ляво. Забелязах как нейната лява ръка се плъзва под късата пола. Силно я блъснах по-далеч от мен. Тя залитна и ножът, който вече стискаше, се заби здраво отдолу на масата. Беше с дебело острие и тежест за точно хвърляне.

Краката на Кюпи полетяха нагоре и едното ѝ токче ме ръгна в кокалчето. Пресегнах се зад гърба ѝ и притиснах лакътя ѝ към тялото тъкмо преди да освободи ножа от дървото.

– К'во става тука, мамичката му?

Вдигнах очи.

От другата страна на масата як мъжага ме гледаше злобно и стоеше разкراчен, с юмруци на кръста. Беше висок и широкоплещест, с дълъг жилест врат и малка обла глава. Черните му очички бяха като копчета за обувки, кацнали почти едно до друго над малкия му смачкан нос.

– От'де се взе бе, пръч? – изрева насреща ми хубавелякът.

С този не можеше да се спори.

– Ако си келнер – рекох му, – донеси ми една бира и нещо за малката. Ако не си, чупката.

– Ей се'а шъ ти донеса аз...

Момичето се освободи от ръцете ми и го сряза:

– За мен нещо силно.

Онзи само изръмжа, докато оглеждаше ту нея, ту мен. Накрая пак ми показва мръсните си зъби и се разкара.

– Приятел ли ти е?

– Гледай да не му се навреш между ръцете – предупреди ме тя, вместо да отговори.

После Кюпи прибра ножа в скривалището под полата си и се обърна с лице към мен.

– Кажй сега, защо мислиш, че Ед го е закъсал?

– Чете ли във вестниците за убийството?

– Четох.

– Значи не ти трябват много обяснения. Единственият изход на Ед е да те натопи в тая мръсотия. Но май трудно ще се измъкне. Ако не успее, влиза вътре като две и две – четири.

– Да не си откачен бе! – изкрещя тя. – Колкото и да беше пиан, знаеш много добре, че и двамата бяхме тук с теб, когато са я убили.

– Откачен съм, но не дотам, та да смятам, че това доказва нещо. И както ми хлопа дъската, да му мисли убиецът, щото ще го закарам в Сан

Франциско, вързан на верижка.

Тя ми се изсмя. Аз на нея също, и станах.

– Пак ще се видим, сладурче – извиках ѝ от вратата, преди да изляза.

Върнах се в Сан Диего и пратих телеграма до Лос Анджелис за още един помощник. После си купих нещо за хапване и не мръднах цялата вечер от хотелската стая в очакване на Горман.

Той пристигна късно и вонеше на кактусова ракия от Сан Диего до Сейнт Луис и обратно, но се държеше мъжки.

– По едно време май трябваше да те измъквам от оная кръчма – ухили се той.

– Не бери грижа за мен, оправям се и сам – смърних го. – Твоята работа е да гледаш какво става, нищо повече. Казвай сега.

– След като ти си обра крушите, мацето и онзи огромният почнаха нещо да си шушукат. Изглеждаха разтревожени, да не кажа направо шу-белисани. После той излезе, затова зарязах гаджето и тръгнах след него. Отиде до центъра да пусне една телеграма. Не можах да се промъкна близо до него да видя до кого беше. После се върна в кръчмата.

– Кой е той?

– Доколкото чух, не е цвете за мирисане. Желязната кука Флин е името на визитната му картичка. Бияч и човек за всичко в кръчмата.

Значи Желязната кука отговаряше за изхвърлянето на скандалджиите и пияниците от „Златната подкова“, а през трите дни, докато бях там, не му видях очите. Едва ли съм бил толкова пиян, да не забележа такова страшилище. А в един от тези три дни бяха убити госпожа Ашкрафт и прислугата ѝ.

– Обадох се до службата ти да ни пратят още един човек – рекох на Горман. – Той ще те намери. Прехвърли му мацето, а ти не се откъсвай от Желязната кука. Май ще му лепнем тройно убийство, така че внимавай.

– Слушам, капитане – измрънка той и отиде да поспи.

На другия ден прекарах целия следобед на конните надбягвания, мотях се из конюшните и чаках да се стъмни.

След последната състезателна серия отидох да хапна в ханчето „Сънсет“. После се преместих в казиното на другия край в същата сграда. Повече от хиляда души – все отбрана пасмина – шляпаха покер, хвърляха зарове, залагаха на рулетката и на колелото на щастието и теглеха карти за „двайсет и едно“, за да профукат парите, останали или спечелени от залозите. Не смятах да играя. Не бях отишъл за това.

Търсех подходящи хора.

Първият, когото забелязах, явно беше наемен работник от някоя ферма, издокаран в неделни дрехи. Пробиваше си път към изхода с по-сърнал вид, като на всеки комарджия, останал без пукната пара преди края на играта. Беше разочарован, но не от загубата, а от това, че трябва да си ходи.

Заставах между вратата и него.

– Яко ли се охарчи? – попитах го, когато стигна пред мен.

Той кимна смирено.

– Искаш ли за няколко минути да заработиш петарка? – изкуших го.

Беше готов, ама искаше да знае каква е работата.

– Ще дойдеш с мен до града да видиш един човек и си получаваш парите. Не те връзвам.

Това не му се стори убедително, но петарката си е петарка, пък и можеше да се откаже, ако реши, че има нещо съмнително. Нави се да опита.

Оставих го да чака до вратата и тръгнах да търся друг. Вторият се оказа дребен шишко с кръгли весели очички и малка уста. Изгаряше от желание да изкара пет долара по начина, който му описах. Третият беше прекалено страхлив за такава работа и отказа. Но успях да убедя един филипинец, изтупан в шарен костюм, и един набит грък, който беше келнер, бръснар или нещо подобно.

Четирима стигаха. Изглеждаха ми надеждни. Не бяха прекалено интелигентни за работата, която трябваше да свършат, нито пък имаха вид на изпечени престъпници или мошеници. Натоварих ги в едно такси и ги закарах в града.

– Слушайте сега внимателно – започнах инструктажа, щом пристигнахме. – Аз влизам първи в „Златната подкова“. След две-три минути идвате и вие и си взимате по едно питие.

Подадох петарка на селския ратай.

– Плащаш за пиенето с тези пари, те не влизат в хонорара ви. Вътре има един здравеняк с дълъг, мършав врат и малко, грозно лице. Не може да не го видите. Искам да го огледате добре, ама така, че да не ви забележи. Когато сте сигурни, че сте запомнили физиономията му и ще го разпознаете навсякъде, кимвате ми с глава, излизате и ме чакате пред кръчмата, за да си получите мангизите. Внимавайте, когато ми давате знак. Никой не трябва да разбере, че ме познавате.

Тези указания ги озадачиха, но пред очите им танцуваха обещаните

пет долара, с които можеха да се върнат в казиното, да извадят късмет и... ясно е какво им се привиждаше. Зададох ми няколко въпроса, на които отказах да отговоря, но никой от тях не си тръгна.

Влязох в кръчмата. Желязната кука беше зад бара и помагаше на барманите. Без него трудно щяха да се оправят. Заведението беше фърашкано.

Не успях да зърна в тъпата луничавия Горман, но мернах ръбатото лице на Хупър, наш детектив от Лос Анджелис, когото явно ми бяха изпратили за втори помощник. В далечния край на бара Кюпи се наливаше с някакъв благодушен чичко с вид на женен мъж, отпуснал му края. Тя ми кимна, но не изостави клиента.

Желязната кука ми хвърли намусен поглед и ми подаде бирата, която си поръчах. Тогава влязоха четиримата юнаци, дето ги бях наел за по петарка. Те свършиха работа за десет пъти повече!

Отначало вървяха, взираха се през тютюневия дим в лицата на хората и щом някой ги погледнеше, му обръщаха гръб. Скоро филипинецът забеляза, че зад бара стои човекът, който им бях описал. Подскочи от радост, че го е открил, но щом видя, че Желязната кука го гледа подозрително, се обърна и се направи на разсеян. Другите трима също забелязаха Желязната кука и започнаха да му хвърлят дълги потайни погледи, които само слепец нямаше да види. Желязната кука не беше спял.

Филипинецът се обърна към мен, кимна ми рязко и се заизмъква бързо-бързо към вратата. Другите обърнаха питиетата си на екс и зачакаха да уловят погледа ми. Аз се забавлявах с надписа, който висеше на стената над рафтовете с бутилките:

ТУК СЕРВИРАМЕ САМО ИСТИНСКО АМЕРИКАНСКО И
БРИТАНСКО УИСКИ ОТПРЕДИ ВОЙНАТА

Опитвах се да преброя колко лъжи има в тези десет думи и стигнах до четири, с добри шансове да откроя още, когато единият от моите съучастници – гъркът, се изкашля гръмовно, за да привлече вниманието ми. И това на Желязната кука, който в този момент минаваше край нас с тирбушон в ръка и със зачервено лице.

Погледнах към моите помощници. За да не рискуват пак да се заблещат нанякъде, те побързаха да ми кимнат едновременно, което не можеше и не остана незабелязано на двайсет метра околоръст. После скочиха от високите столове пред бара и хукнаха към изхода, по-далеч от грозника с дългия врат и от неговия тирбушон.

Допих си бирата, излязох от кръчмата и завих зад ъгъла. Четиримата стояха там и ме чакаха.

– Запомнихме го! Ще го разпознаем! – занавикваха се те в хор.

– Браво! – похвалих ги. – Справихте се без грешка. Родени сте за детективи. Ето ви хонорара. Сега ме чуйте: ако съм на ваше място, повече няма да стъпя в тази кръчма. Действахте много тайно, страхотни бяхте, но онзи може да заподозре нещо. Така че по-добре не рискувайте.

Те грабнаха банкнотите и изчезнаха, преди да съм свършил.

Малко преди два през нощта в хотелската ми стая в Сан Диего дойде Хупър.

– Желязната кука изчезна веднага след като ти си тръгна. Горман е по петите му – докладва той. – По-късно мацето отиде в една кирпичена къща на края на града и не е излизала, докато тръгнах за насам. Дори не запали лампа.

Горман не се появи тази нощ.

В десет часа сутринта ме събудиха, за да ми предадат телеграма. Беше изпратена от Мексикали и гласеше:

ПРИСТИГНАХ СНОЦИ ОТСЕДНАХ ПРИ ПРИЯТЕЛИ ИЗПРАТИХ
ДВЕ СЪОБЩЕНИЯ. ГОРМАН

Това беше добра новина. Онзи с дългнестия врат се беше хванал на въдицата – помислил е четиримата комарджии за свидетели и е решил, че са го разпознали.

Желязната кука всъщност бе извършил убийствата и сега искаше да се скрие.

Тъкмо изхлузвах пижамата си и грабнах костюма, когато момчето от рецепцията ми донесе друга телеграма. Беше от О'Гар, чрез агенцията:

АШКРАФТ ИЗЧЕЗНА ВЧЕРА

Събудих Хупър по телефона.

– Върни се в Тихуана – наредих му. – Не изпускай от очи къщата, в която остави мацката снощи, освен ако не я мернеш в „Златната подкова“. Чакай, докато се покаже. Върви след нея и щом се свърже с един висок рус англичанин, поemi него. Той е някъде под четирийсетте, висок, със сини очи и златиста коса. Не се оставяй да те подведе – сега той движи далаверата. Аз също тръгвам натам. Ако остана с англичанина и

тя се чупи, тръгваш след нея, но иначе следиш него.

Облякох се, закусих набързо и хванах превоз за Тихуана. Момчето караше доста бързо, но въпреки това при Палм Сити самотен двуместен открит автомобил ни изпревари като пътен знак. Зад кормилото му седеше Ашкрафт.

По-късно видях колата да стои празна пред кирпичената къща. На близкия ъгъл Хупър се правеше на подранило пиянде и разговаряше с двама индианци, издокарани в униформи на мексиканската армия.

Похлопах на вратата.

– Кой е? – чух гласа на Кюпи.

– Моя милост – Паркър. Чух, че Ед се бил върнал.

– О! – възкликна тя. Пауза. – Влизай.

Отворих вратата и пристъпих. Англичанинът се бе отпуснал на един стол. Десният му лакът бе подпрян на масата, а ръката му се спотайваше в джоба на самото. Ако в него имаше пистолет, той бе насочен право срещу мен.

– Здравсти – каза. – Разбрах, че си разпитвал за мен.

– Наричай го както искаш – придърпах стол на около половин метър пред него и седнах. – Но дай да не се будалкаме. Накарал си Железната кука да пречука жена ти, та да ѝ прибереш паричките. Грешката ти е, че си избрал дървар като него да свърши тази работа, защото избри сумата ти народ и накрая се подплаши като яребица. Трима-четирима само го посочиха с пръст и той побягна! И то къде – чак в Мексикали! Хубаво местенце! Дано не е напълнил гащите от страх, докато е тичал през баирите дотам!

Не трябваше да спирам.

– Ти не си такъв идиот, Ед, нито пък аз. Много ми се иска да те заведа на север с безелници на ръцете, но не бързам. Ако не стане днес, ще изчакам до утре. Накрая ще те сгася, освен, ако някой друг не ме изпревари, но това няма да ме съсипе. Под жилетката съм запасал едно желязо. Нека Кюпи дойде да го извади и ще можем да си поговорим спокойно.

Той кимна бавно, без да сваля очи от мен. Момичето се приближи отзад. Едната ѝ ръка се плъзна над рамото ми, пъхна се под жилетката и измъкна патлака. Преди да се отдръпне, притисна за миг върха на ножа си в тила ми, за да ме предупреди да не правя номера.

– Така – рекох, когато подаде пистолета ми на англичанина и той го прибра в джоба с лявата ръка. – Ето какво предлагам. Ти и Кюпи идвате доброволно с мен отатък границата, за да не се занимаваме с

документи за екстрадиране, и там ви прибирам в кафеза: Ще премерим сили в съда. Не съм съвсем сигурен, че мога да докажа вината ви и ако се издъня, излизате. Ако се справя, както се надявам, ще увиснете на въжето, разбира се.

Ако бягате, какво? Не може да се криете цял живот. Все някога ще ви спипат. Може и да отървете бесилката, но няма да се докопате до парите на жена ти. Нали за тях беше цялата история и заради тях я убихте? Ако сега се явите пред съда, имате шанс да ги приберете. Хукнете ли да бягате, забравете ги завинаги.

Всъщност исках да накарам Ед и момичето да офейкат. Ако влезеха доброволно в кафеза, може би щях да успея да осъдя един от тях, въпреки че няха почти никакви доказателства. Зависи как щяха да се завъртят работите след това. Първо трябваше да докажа, че Желязната кука е бил в Сан Франциско в нощта на убийството, а той сигурно си беше осигурил цял куп доказателства за обратното. В дома на госпожа Ашкрафт не намерихме нито един отпечатък от пръсти на убиеца. И да успея да убедя съдебните заседатели, че е бил в Сан Франциско по същото време, това пак не означаваше, че той е убиецът. Ако все пак намерех улики срещу него, оставаше най-трудното – да докажа, че е извършил убийствата по поръчка на един от тия тук, а не на своя глава.

Целта ми беше тези двамата да драснат нанякъде. Нямах значение къде щяха да отидат и какво щяха да правят, само да се чупят. Тогава с повечко късмет и с някой и друг номер можех да обърна нещата в моя полза. Трябваше да ги размърдам.

Англичанинът мислеше трескаво. Знаех, че съм го смутил с онова, което казах за Желязната кука Флин. Накрая се ухили.

– Много си хитър, приятелче. Обаче...

Така и не разбрах какво щеше да ми отговори – печелех ли, или губех.

Входната врата се отвори с гръм и трясък и вътре нахлу Желязната кука Флин.

Целите му дрехи бяха в прах. Лицето му беше изопнато върху дългестия жълтеникав врат.

Очичките му веднага ме зърнаха. Двете му ръце се въртяха с бясна скорост. Във всяка от тях имаше по един тежък револвер.

– Лапите на масата, Ед – изрева той.

Ъгълът на масата закриваше мъжа пред вратата от дулото на пистолета в джоба на Ед, ако въобще имаше такъв. Той измъкна ръката оттам и положи двете си длани върху масата.

Не мърдай! – излая Желязната кука към момичето.

После ме загледа ядно, сигурно мина цяла минута.

Когато проговори, той се обърна към Ед и Кюпи:

– Значи, затова ме повикахте, а? Да ме набутате в капана! Да си измиете ръчичките, нали? С мен! Сега обаче първо ще кажа, каквото знам, а после изчезвам, та ако ще, отвънка да е цялата шибана мексиканска армия! Да, аз пречуках жена ти, прислугата – също. Пречуках ги заради хилядарката, дето...

Кюпи направи крачка напред и изпищя:

– Млъкни бе, идиот проклет!

– Ти млъквай, пачавро! – изръмжа ѝ Желязната кука и палецът му опъна петлето на револвера срещу нея. – Сега аз говоря. Заклах я заради...

Кюпи се наведе. Лявата ѝ ръка се шмугна под полата. Когато изскочи оттам, беше празна. Огънят от пистолета на Желязната кука освети летящото стоманено острие.

Куршумите разкъсаха гърдите ѝ, завъртяха я на една страна и я блъснаха назад през стаята. Гърбът ѝ срещна стената и тя се свлече на пода.

Желязната кука спря стрелбата и се опита да каже нещо. От мършавото му гърло стърчеше дръжката на ножа. Острието не пропускаше думите към устата му. Той пусна единия пистолет на земята и понечи да го измъкне. Ръката му увисна наред пътя към дръжката. Той се смъкна бавно – първо на колене, после на колене и лакти, прекатури се на една страна и повече не мръдна.

Скочих да хвана англичанина. Стъпих върху револвера, изпуснат от Желязната кука, и се подхлъзнах. Сграбчих с една ръка палтото на Ед, но той се отскубна и извади срещу мен два патлака.

Студените му очи ме гледаха напрегнато. Беше стиснал устни толкова силно, че не се виждаха. Заотстъпва бавно към вратата още докато лежах на пода.

Дума не обели. На прага се поколеба. После отвори вратата с лакът и изчезна.

Прибрах пищова, който ме спъна, изтичах до Желязната кука, издърпах другия от безжизнената му ръка и изскочих на улицата. Двуместният кабриолет цепеше пустинята, оставяйки след себе си голям облак прах. На десетина метра встрани забелязах прашна черна таратайка. С нея вероятно Желязната кука бе дошъл от Мексикали.

Скочих вътре, завъртях ключа и я насочих право към облаците прах

пред мен.

Двигателят се оказа изненадващо добър за окаения вид, който имаше купето. Явно беше специална кола за бягане през граница. Не й давах много зор, нямаше смисъл. За около половин час прашният облак запази преднина, но после започнах да го настигам.

Карахме направо през пущинака, далеч от всякакъв път. Щом натиснех малко повече педала на газта, колата започваше да се тресе и можех да си счупя врата.

Изведнъж забелязах пред мен огромен камък и минах на една боя от него. Мислех, че ще се разбия, и инстинктивно затворих очи. Когато ги отворих отново, видях, че кабриолетът вече не вдига пушилка. Беше спрял.

Наближих го – в него нямаше никой. Хич не мислех да спирам и натиснах газта до дупка.

Изад автомобиля изтрещяха три изстрела, явно по мен. За да ме уцели някой в този момент, трябваше да е много добър стрелец. Подскачах на седалката като топче живак в ръката на болен от паркинсон.

Той стреля още веднъж, после хукна към едно тясно дере, или поскоро цепнатина в сухата земя, широка не повече от три метра. На ръба ѝ се извърна и пак гръмна по мен. След това скочи долу и изчезна от погледа ми.

Завъртях волана и ударих спирачки. Подкарах черната кола бавно към мястото, където го видях за последен път. Ръбът на дерето започна да се рони под предните гуми. Отпуснах спирачката. Изскочих навън.

Колата заби нос в цепнатината.

Изпълзах по корем до ръба с pistolетите на Желязната кука в ръце и надникнах вътре. Англичанинът се измъкваше на четири крака изпод автомобиля, чийто двигател още пърпореше. Юмрукът му стискаше патлак – беше моят.

– Хвърли го и се изправи, Ед! – извиках му.

С ловкостта на змия той се извъртя да седне на дъното на рова и почне да вдигне дулото към мен. Още с втория изстрел пронизах ръката му.

Когато се свлякох при него, стискаше дясната си ръка със здравата. Прибрах падналия на земята pistolет и обискирах англичанина, да не е скрил още някое оръжие. После усуках една носна кърпа като турникет и стегнах ръката му над раната.

– Я да се качим горе и да си побъбрим – рекох и му помогнах да се изкачи по стръмнината.

Седнахме в кабриолета.

– Добре, давай – подкани ме той. – Приказвай си колкото искаш, но не се надявай да изкопчиш нещо от мен. Нищо не можеш да ми лепнеш. Кюпи пред очите ти пречука Желязната кука, за да не я издаде.

– Сега това ли ти е номерът? – подхвърлих. – Момичето от ревност е наело Желязната кука да убие жена ти, щом научило, че се каниш да го зарежеш и да се върнеш към предишния живот?

– Как позна?!

– Не е зле, Ед, но има една подробност, която издънва всичко. Ти не си Ашкрафт!

Той подскочи и избухна в нервен смях.

– Сега вече се престара – каза той подигравателно. – Как ще претметна жената на друг мъж? Да не мислиш, че нейният адвокат Ричмънд не ме е карал да докажа кой съм?

– Да, Ед, ама аз май съм по-хитър от тях двамата и ще ти кажа защо. Да предположим, че имаш у себе си много вещи на Ашкрафт – документи, писма, все неща с неговия почерк. Стига малко да можеш да пишеш, за да го докараш така, че да заблудиш жена му. Колкото до адвоката, представянето пред него е било само формалност. На него и през ум не му е минавало, че не си Ашкрафт. Отначало си искал да размекнеш госпожа Ашкрафт да ти даде пари уж за лечение. Но когато е зарязала Англия и е дошла тук, ти си решил да ѝ прибереш всичко. Знаел си, че е сирак и няма роднини, които да претендират за наследството ѝ. Знаел си също, че в Америка се броят на пръсти хората, които могат да те уличат, че не си Ашкрафт.

– А къде според теб дреме Ашкрафт, докато аз му харча паричките?

– Мъртъв е – отвърнах.

Направих му впечатление, но не го развълнувах. Погледът зад усмивката му стана замислен.

– Може и да си прав – рече провлечено. – Но и така да е, не виждам как ще ме окачиш на въжето. Можеш ли да докажеш, че Кюпи не ме е смятала за Ашкрафт? Можеш ли да докажеш, че е знаела защо госпожа Ашкрафт ми праща пари? Можеш ли да докажеш, че изобщо е знаела нещо за моя номер? Май доста ще се озориш?

– Може и да се измъкнеш, съдебните заседатели са неуправляеми – признах, – но ми се ще да узная още някои неща около тези убийства. Ще ми кажеш ли как се намъкна в кожата на Ашкрафт?

Той отначало сви устни, после сви рамене с безразличие.

– Ще ти кажа. Това не променя нищо. Така или иначе, трябва да

обяснявам превъплъщението си, още едно признание в дребна кражба няма значение.

Англичанинът замълча, после продължи.

– Бях се отракал по хотелските кражби. В Англия и Европа ме търсеха под дърво и камък, затова се преместих в Щатите. Една вечер в Сياتъл влязох да тършувам в хотелска стая на четвъртия етаж. Едва затворих вратата зад гърба си, и чух, че някой друг се опитва да отключи. Беше съвсем тъмно. Нямах как, светнах за миг с джобното си фенерче, зърнах вратата на дрешника и се спотаих зад нея.

За късмет дрешникът се оказа празен, значи нямаше защо някой да го отваря. В стаята влезе мъж и запали лампата. Започна да се разхожда напред-назад, напред-назад – цели три часа, докато аз стоях в дрешника с пистолет в ръка, в случай че реши да надзърне. Как не му писна толкова часове да кръстосва стаята, не знам. Накрая седна и започна да пише нещо – чувах скърцането на писалката по листа. След малко пак се заразхожда, но не задълго. Изщракаха ключалки на куфар. После изстрел!

Изскочих от скривалището си. Онзи лежеше проснат на пода с дупка отстрани на главата. Ами сега? Хубаво се насадох! Отвън по коридора се засуетиха хора. Прекрачих мъртвеца и открих писмото му на писалището. Беше адресирано до госпожа Норман Ашкрафт на Уайн Стрийт в Бристол, Англия. Отворих плика. Пишеше, че е решил да се самоубие, и толкоз. Подпис: Норман. Поуспокоих се. Не можеха да ми лепнат убийство.

Да, ама бях в чужда стая с джобно фенерче, шперцове, пистолет, да не говорим за нажитите, които бях задигнал от горния етаж. Някой почувка на вратата.

– Извикайте полиция! – изкрещях им, за да спечеля време.

Огледах човека, който ме насади на пачи яйца. Можех да се закълна, че е мой сънародник, дори да не бях видял адреса на писмото. Всичките сме такива – руси, високи и яки. Имах само един шанс и трябваше да го използвам. Шапката и палтото му бяха захвърлени на стола. Облякох ги и хвърлих моята шапка до него. Коленичих до тялото и изпразних всички джобове, натиках в тях всички мои неща, а неговите прибрах. Накрая размених двата пистолета и отворих вратата.

Тайно се надявах първите хора, които ни видят, да не го разпознаят или поне не веднага, та да имам време да изчезна. Пред вратата стоеше шефът на охраната на хотела с полицай и си рекох край, гепиха ме! Но вече се бях хванал на хорото. Казах им, че съм заварил в стаята си онзи

мъж да рови из багажа ми. Сбили сме се и в търкала съм го гръмнал.

Минутите пъплеха като часове, плувах в пот, но никой не се усъмни в мен. Всички ми викаха „господин Ашкрафт“. Превъплъщението ми явно беше успешно. Тогава много се учудих, но после разбрах, че е било в реда на нещата. Ашкрафт се регистрирал същия следобед и никой не го бе виждал без шапка и палто – същите, които носех аз. Двамата бяхме с еднакъв ръст и руси – типични англичани.

След малко – ето ти друга изненада. Шефът на охраната огледа дрехите на убития и установи, че всички етикети по тях са отпрани. По-късно, когато прочетох дневника му, разбрах защо го е направил. Лутал се е между две възможности – или да се самоубие, или да смени името си и да потърси ново място за себе си в този свят. Когато е обмислял втората възможност, махнал етикетите от дрехите си, за да заличи всички следи. В онзи момент не го знаех. Знаех само, че стават чудеса.

Гледах да не си развързвам много-много езика. После, като прегледах всичките му вещи, бързо разбрах що за човек е. Беше помъкнал със себе си цял куп документи, водил си беше дневник, в който беше записал не само какво прави, а и какви мисли минават през главата му. Първата нощ се занимавах само с това – четях, опитвах се да запомня всичко и се упражнявах да наподобя подписа му. В джобовете му намерих и туристически чекове за хиляда и петстотин долара. Реших да ги осребря още сутринта.

Останах в Сиатъл три дни под името Норман Ашкрафт. Бях набарал нещо голямо и нямах намерение да го изпусна. Писмото до жена му щеше да ме пази от обвинение в убийство, ако нещо стане, а и беше по-добре да гледам на нещата от тази страна. Като отмина данданията, събрах си багажа и отидох в Сан Франциско. Там си възстанових името – Едуард Боуханън. Но запазих всички вещи на Ашкрафт, защото вече знаех, че жена му я бие парата. Трябваше да изиграя картите си правилно и част от мангизите щяха да са мои. Тя дори ми помогна със своите обяви за издирване. Видях една от тях в „Екзаминър“, отговорих ѝ и така започна играта.

– Но не си нареждал да убият госпожа Ашкрафт, така ли?

Той поклати глава.

Извадих от джоба си пакет цигари и сложих две на седалката между нас.

– Какво ще кажеш за една игра? Няма да го използвам като признание или като доказателство. Ако си го направил, вземи цигарата откъм мен, ако не си – вземи тази откъм теб. Става ли?

– Не – натърти той. – Играта не ми харесва. Но ми се пуши.

Той протегна здравата си ръка и взе цигарата откъм мен.

– Благодаря, Ед – рекох му. – Колкото и да ми е неприятно, трябва да ти кажа, че ще те кача на бесилката.

– Нещо бълнуваш, приятел.

– Мислиш си за убийствата в Сан Франциско, Ед – обясних. – А аз ти говоря за Сиатъл. Ти, обирджията по хотелите, си бил открит в една стая с току-що застрелян в главата мъж. Какво ли ще си помислят съдебните заседатели?

Той се разсмя. Но смехът му бързо се скърши. Превърна се в крива усмивка.

– Разбира се, че ти си го направил – продължих. – Когато си обмислял плана да убиеш госпожа Ашкрафт и да я наследиш, най-напред си унищожил писмото, което мъжът ѝ е написал, преди да се самоубие. Знаел си, че колкото и зорко да го пазиш, все някой може да го види – случайно или не и да ти развали играта. Изпълнило си е предназначението и вече не ти е трябвало. Глупаво би било да позволиш да те издаде.

За убийствата в Сан Франциско, които са твоя работа, не мога да те гепя. Но за онова в Сиатъл, което не си извършил, влизаш вътре с двата крака, така че с правосъдието ще сте квит. Отиваме в Сиатъл, Ед, да платиш за самоубийството на Ашкрафт.

Така и стана.

КРАЙ

© 1924 Дашиъл Хамет
© 1997 Георги Шарабов, превод от английски

Dashiell Hammett
The Golden Horseshoe, 1924

Сканиране и разпознаване: Борис Борисов, 2008
Редакция: nqgolova, 2008

Публикация

Дашиъл Хамет. Детектив от „Континентъл“
Издателство „Лъчезар Минчев“, 1997
Американска. Първо издание
Превод от английски Георги Шарабов, 1997
Автор на предговора Стивън Маркъс
Превод на предговора Стоянка Сербезова, 1997
Редактор Лъчезар Минчев
Художествено оформление Николай Пекарев
Технически редактор Езекил Лападатов
Коректор Евгения Джамбазова
Излязла от печат юни 1997 г.
Формат 84×108/32. Печатни коли 18,5
Предпечатна подготовка: „Компютър Арт – Бояджиев“, София
ISBN 954-412-033-5

Dashiell Hammett. The Continental Op
Vintage Books, A Division of Random House, New York, 1975

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/8306>]